

APSTIPRINU

Patērētāju tiesību aizsardzības centra

direktore

(personiskais paraksts)

B. Vītolīņa

20. gada 27. 04. 2018

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

27.04.2018.

Nr. 4

*Vadlīnijas**

PATĒRĒTĀJU SPĒJAS ATMAKSĀT KREDĪTU NOVĒRTĒŠANAI KREDĪTU DEVĒJIEM, KAS SNIEDZ KREDITĒŠANAS PAKALPOJUMUS PATĒRĒTĀJIEM

RĪGA

*Šis dokuments nav oficiāla tiesību normu interpretācija, bet ir Patērētāju tiesību aizsardzības centra kā uzraudzības iestādes
viedoklis par tiesību normu interpretāciju.

Ievads

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 8.panta 4.¹ un 4.² daļu pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas kredīta devēja pienākums ir izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Šo vadlīniju mērķis ir izskaidrot pamatprincipus labai praksei patērētāja maksātspējas izvērtēšanā, kā arī sniegt ieteikumus par informāciju, kāda izmantojama, vērtējot patērētāja maksātspēju.

Šīs vadlīnijas nav oficiāla tiesību normu interpretācija, bet ir Patērētāju tiesību aizsardzības centra kā uzraudzības iestādes viedoklis par tiesību normu interpretāciju un sniedz ieteikumus labas prakses īstenošanai. Vadlīnijas izstrādātas, ņemto vērā aktuālo Eiropas Savienības tiesas judikatūru par Direktīvas 2008/48/EK interpretāciju.

Pienākums izpildīt PTAL noteiktās maksātspējas izvērtēšanas prasības jebkurā gadījumā attiecas uz visiem kredīta devējiem, kas slēdz kreditēšanas līgumus ar patērētājiem. Kredītiestādēm, kuras atrodas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk – Komisija) uzraudzībā, ir pienākums ievērot Komisijas izstrādātos noteikumus attiecībā uz maksātspējas izvērtēšanu, savukārt ārvalstu kredītiestāžu filiālēm, kuras neatrodas Komisijas tiešā uzraudzībā, un kapitālsabiedrībām, kuras saņēmušas speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, rekomendācijas maksātspējas izvērtēšanai sniedz šīs vadlīnijas.

Vadlīniju apstiprināšanas un publicēšanas datums nav saistīts ar maksātspējas izvērtēšanas pienākuma stāšanos spēkā datumu – arī pirms šīm vadlīnijām uz kredīta devējiem bija attiecināms PTAL noteiktais pienākums izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu, pamatojoties uz pietiekamu informāciju par konkrēto patērētāju.

I. Vispārīgie principi

1. Patērētāja maksātspējas izvērtēšanas mērķis ir nodrošināt to, lai ar patērētāju tiek slēgti tikai tādi kreditēšanas līgumi, kuros paredzētās saistības patērētājs visticamāk spētu izpildīt¹.

2. Lai nodrošinātu vienveidīgu, efektīvu un taisnīgu kredītu piešķiršanas procesu patērētājiem, kredīta devējs izstrādā un apstiprina patērētāja kreditēšanas pakalpojumu sniegšanas iekšējās kārtības, kur nosaka kredītu piešķiršanas kārtību, izsniegto kredītu uzraudzības kārtību, kā arī patērētāju spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanas kārtību. Kārtībā (-ās) iekļauj kredīta devēja piedāvātos kredītu veidus, kā arī nosaka mērķus, kādiem katrs konkrētais kredīta veids ir vai nav piemērots, nodrošinot, ka netiek veicināta bezatbildīga aizņemšanās. Apstiprinātās kārtības regulāri pārskata.

¹ PTAL 8.panta (4^a) daļa

3. Patērētāju spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanas kārtībā nosaka detalizētu maksātspējas izvērtēšanas procedūru, atbilstoši konkrētā kredīta veida vai veidu specifikai, kas ietver vismaz šādas darbības:

- 3.1. pietiekamas informācijas saņemšana/iegūšana par patērētāja finansiālo stāvokli (ienākumi un izdevumi), parādsaistībām un kredītvēsturi;
- 3.2. iegūto datu analīze, novērtējot patērētāja spēju atmaksāt kredītu, iespējamos riskus, kā arī konkrētā kredīta veida piemērotību patērētāja finansiālajai situācijai;
- 3.3. lēmuma pieņemšana par kredīta piešķiršanu vai atteikumu piešķirt kredītu.

4. Izstrādājot maksātspējas izvērtēšanas procedūru, kredīta devējs paredz rīkoties godīgi, taisnīgi, pārredzami un profesionāli, ņemot vērā patērētāja tiesības un intereses, atbilstoši vispārārtībai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam².

5. Patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšana kredīta devējam jāveic pirms katra patērētāja kreditēšanas līguma (tai skaitā pārjaunojuma) noslēgšanas vai esošā kreditēšanas līgumā piešķirtās kredīta summas būtiskas palielināšanas.³ Izvērtējot, vai kredīta summa tiek būtiski palielināta, ņem vērā arī atsevišķus kredīta summas palielināšanas gadījumus (pat, ja tie katrs atsevišķi ir nebūtiski), ja tie kopsummā uzskatāmi par kredīta summas būtisku palielinājumu.

6. Patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanu veic, balstoties uz informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem, kā arī citiem finansiāliem un ekonomiskiem apstākļiem, kas ir nepieciešama, pietiekama un proporcionāla kredīta veidam un apjomam.

7. Kredīta devējs ir tiesīgs piešķirt patērētājam kredītu tad, kad ir pārliecinājies par patērētāja spēju atmaksāt kredītu noteiktajā termiņā, šim nolūkam neuzņemoties papildus finansiālas saistības, neieķīlājot savu īpašumu (papildus līgumā paredzētajam) un spējot izpildīt savas esošās saistības.

8. Kredīta devējs dokumentē (tai skaitā elektroniski) un saglabā informāciju, uz kuru balstīts izvērtējums par patērētāja spēju atmaksāt kredītu, vismaz līdz patērētāja saistību pilnīgas izpildes brīdim, izņemot gadījumus, kad normatīvajos aktos noteikts ilgāks termiņš dokumentācijas uzglabāšanai.

II. Pietiekamas informācijas saņemšana par patērētāju un tā finansiālo stāvokli

9. Kredīta devējs veic pasākumus, lai iegūtu patiesu un pietiekamu informāciju par patērētāja ienākumiem, patērētāja ienākumu vēsturi, patērētāja izdevumiem, apstākļiem, kas var ietekmēt patērētāja ienākumu izmaiņas. Informāciju, kas nepieciešama patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanai, var iegūt no patērētāja (piemēram, bankas konta izraksts), kredītinformācijas birojiem, Kredītu reģistra vai

² PTAL 8.panta piecpadsmitā daļa

³ PTAL 4.¹ un 4.² daļa

citām saskaņā ar normatīviem aktiem izveidotām datubāzēm/ avotiem (Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras informācija par sociālās apdrošināšanas iemaksām un apdrošināšanas periodiem, Valsts ieņēmuma dienesta izziņa par kredīta ņēmēja ienākumiem).

10. Ņemot vērā informāciju, kas tiek iegūta no patērētāja, kredīta devējs novērtē iegūtās informācijas ticamību un nepieciešamības gadījumā pārliecinās par tās patiesumu, piemēram, salīdzinot informācijas atbilstību citai neatkarīgi pārbaudāmai informācijai.

11. Izvērtējot patērētāja spēju atmaksāt kredītu, kura summa sasniedz vai pārsniedz 200 euro⁴, kredīta devējs var balstīties uz informāciju, kas saņemta tikai no patērētāja tādā gadījumā, ja tā ir pietiekama un dokumentāri pamatota. Kredīta devējam nav pienākums veikt sistemātiskas patērētāja sniegtās informācijas patiesuma pārbaudes.

12. Patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanai nepieciešamās informācijas apjoms var būt atšķirīgs atkarībā no konkrētā kreditēšanas pakalpojuma raksturlielumiem, piemēram, kredīta veida, kreditēšanas līguma atmaksas termiņa vai atmaksas veida (atmaksa ar aizdevuma atmaksas grafiku vai atmaksa vienā maksājumā), kredīta devēja un patērētāja līdzšinējās sadarbības, kā arī citiem apstākļiem.

13. Atkarībā no kredīta veida var izmantot šādu (bet ne tikai) informāciju:

13.1. patērētāja ienākumu (gan pamata ienākumu, gan papildienākumu) avots un ienākumu apmērs - informācija par patērētāja darbavietu, stāžu, amatu, nodarbinātības veidu, ienākumu apmēru un regularitāti, kā arī paredzamām izmaiņām (piemēram, pensijas vecuma sasniegšana);

13.2. patērētāja esošās kredītsaistības, tai skaitā esošo kredītmaksājumu apmērs mēnesī (kredītiestādēs un nebanku kreditēšanas pakalpojumu sabiedrībās);

13.3. patērētāja kredītvēsture;

13.4. patērētāja personiskās vai mājsaimniecības izmaksas (ja, piešķirot kredītu, tiek ņemti vērā patērētāja mājsaimniecības kopējie ienākumi): informācija par īres maksas apmēru, maksājumu par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, izdevumu par apgādībā esošām personām apmēru, telekomunikācijas pakalpojumu izmaksām, transporta izdevumiem, u.c. izmaksām. Šo izmaksu noteikšanai, kredīta devējs var izmantot savu metodiku un aprēķinus, kas balstīti uz vidējiem patērētāju izdevumiem valstī katrā no izdevumu grupām;

13.5. patērētāju raksturojošas pazīmes – vecumu, nodarbošanās veidu, izglītības līmeni, ģimenes stāvokli u.c. veida informācija, kas raksturo patērētāja individuālo situāciju vai tā individuālās pazīmes, un kura var palīdzēt kredīta devējam precīzāk izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt ar kreditēšanas līgumu uzņemtās saistības.

⁴ Eiropas Savienības tiesas 2014.gada 18.decembra spriedums lietā Nr.449/13, secinājumu daļas 37.punkts, rezolūatīvās daļas 2.punkts

14. Ja kredīta summa ir vienāda ar 100 minimālajām mēnešalgām vai lielāka, kredīta devējs pieprasa, saņem un izvērtē arī Valsts ieņēmumu dienesta izziņu par patērētāja ienākumiem. Ja patērētājs ir valsts amatpersona un informācija par viņa ienākumiem ir publiski pieejama, kredīta devējs izmanto publiski pieejamo informāciju.⁵

15. Kredīta devējs iekšējā kārtībā ietver (ja nepieciešams, katram kredīta veidam) un pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas skaidri un saprotami norāda patērētājiem, kāda informācija un neatkarīgi pārbaudāmi pierādījumi patērētājam ir jāiesniedz, lai izvērtētu spēju atmaksāt kredītu, un šīs informācijas iesniegšanas termiņu. Kredīta devējs kredīta pieteikumu sagatavo tā, lai pieprasītā informācija patērētājam būtu skaidri saprotama un nepārprotama. Iegūstot nepieciešamos datus no patērētāja, kredīta devējs rakstveidā vai izmantojot patstāvīgu informācijas nesēju informē patērētāju par viņa pienākumu sniegt precīzu un patiesu informāciju.

16. PTAC aicina kredīta devējus apmainīties ar patiesiem datiem par patērētāju kredītsaistībām un to izpildes gaitu atbilstoši normatīvajiem aktiem par fizisko personu datu aizsardzību, it īpaši izmantojot kredītbiroju pakalpojumus.

III. Patērētāja finansiālā stāvokļa analīze un lēmuma pieņemšana

17. Piešķirot kredītu, kredīta devējs rīkojas godīgi, taisnīgi, pārredzami un profesionāli, ņemot vērā patērētāja tiesības, intereses un finanšu situāciju⁶. Īpaši rūpīgi maksātspējas izvērtēšanu un kredītu piešķiršanu veic patērētājiem ar zemiem ienākumiem un citiem viegli ievainojamiem patērētājiem (patērētāji, kuri sociāldemogrāfiskā raksturojuma, personiskās situācijas vai tirgus apstākļu dēļ, ir pakļauti augstākam negatīvu tirgus scenāriju riskam, kuriem ir grūtības informācijas iegūšanā vai uztverē, kā arī atbilstošu lēmumu pieņemšanā).

18. Kredīta devējs analizē iegūtos datus par patērētāja ienākumiem, izdevumiem (tai skaitā kredītsaistībām), un izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, iespējamus riskus, kā arī to, vai attiecīgais kredīts patērētājam būtu piešķirams, tai skaitā ņemot vērā konkrētā kredīta veida piemērotību patērētāja finansiālajai situācijai. Datus par izmantoto informāciju un citiem apstākļiem, veikto analīzi, kā arī pieņemto lēmumu un tā pamatojumu dokumentē.

19. Izvērtējot patērētāja spēju atmaksāt kredītu, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku vai kura mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu (turpmāk – hipotekārie kredīti), kredīta devējs papildus ņem vērā arī citus faktorus, kas ir būtiski, lai pārliecinātos par patērētāja spēju izpildīt no kreditēšanas līguma izrietošās saistības, tai skaitā informāciju, ko patērētājs sniedz kredīta starpniekam vai kredīta starpnieka pārstāvim kredīta pieteikuma procesā, kā arī galvnieka spēju izpildīt no galvojuma līguma izrietošās saistības.⁷

⁵ PTAL 8.panta piektā daļa

⁶ PTAL 8.panta piecpadsmitā daļa

⁷ PTAL 8.¹panta devītā daļa

20. Ja, izvērtējot kredīta piešķiršanu, tiek ņemti vērā patērētāja kopējie mājsaimniecības ienākumi, kredīta devējam jāņem vērā mājsaimniecības kopējie izdevumi (tai skaitā mājsaimniecības kopējās kredītsaistības), atbilstoši šo vadlīniju 13.4.apkšpunktā noteiktajam.

21. Nekustamā īpašuma vai cita nodrošinājuma piederība nepierāda patērētāja spēju atmaksāt kredītu, ja patērētājam nav pietiekamu ienākumu, lai veiktu kredīta atmaksu saskaņā ar aizdevuma līgumā noteikto atmaksas grafiku. Patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtējums (attiecībā uz hipotekāriem kredītiem) nedrīkst būt balstīts tikai uz nekustamā īpašuma vērtību, kas pārsniedz kredīta summu, vai pieņēmumu, ka nekustamā īpašuma vērtība pieaugs⁸.

22. Veicot patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtējumu attiecībā uz hipotekāriem kredītiem, kur līguma mērķis ir veikt būvdarbus nekustamajā īpašumā, var ņemt vērā pieņēmumu, ka nekustamā īpašuma vērtība pieaugs.

23. Galvinieka spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanai nav jābūt identiskai patērētāja maksātspējas vērtēšanai. Tai jābūt pietiekamai, ņemot vērā galvinieka potenciālās saistības.

24. Kredīta devējs nosaka pieļaujamo kredīta maksājumu apmēru mēnesī (1.tabulā dots ieteicamais pieļaujamā kredīta maksājuma apmēra aprēķins). Kredīta devējs pieļaujamā kredīta maksājuma apmēra noteikšanai var izmantot citus pamatotus aprēķinus vai risinājumus, kas nodrošina tādu kredītu izsniegšanu patērētājiem, kas neradītu atmaksas grūtības vai pārmērīgu parādu slogu.

25. Pēc patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanas, kredīta devējs nepieciešamības gadījumā sniedz papildus skaidrojumu (nesagatavojot īpašu dokumentu) patērētājam savlaicīgi pirms kredītēšanas līguma noslēgšanas, lai patērētājs varētu novērtēt piedāvātā kredītēšanas līguma piemērotību viņa vajadzībām un finansiālajai situācijai⁹.

26. Kredīta devējs pieņem lēmumu par kredīta piešķiršanu, ievērojot šādus nosacījumus:

26.1. nepārsniegt maksimālo pieļaujamo kredīta maksājumu apmēru mēnesī, ņemot vērā gan patērētāja jau esošos kredīta maksājumus, kas kredīta devējam ir zināmi, gan jauno kredīta maksājumu, ja patērētājam tiks piešķirts prasītais kredīts;

26.2. patērētāja rīcībā pēc kredīta maksājumu segšanas paliek pietiekams līdzekļu apjoms, lai nerastos grūtības ikdienas vajadzību segšanai;

26.3. tiek pienācīgi ņemta vērā kredīta devēja rīcībā esošā informācija par patērētāja kredītvēsturi;

26.4. ienākumu paaugstināšanos nākotnē var ņemt vērā tad, ja tam ir atbilstoši dokumentāri pierādījumi;

26.5. ņem vērā iespējamās nākotnes notikumus, kuri var ietekmēt kredīta saistību izpildi, piemēram pensijas vecuma iestāšanos, darba zaudējumu;

⁸ PTAL 8.¹panta divpadsmitā daļa

⁹ Eiropas Savienības tiesas 2014.gada 18.decembra spriedums lietā Nr.449/13 rezolutīvās daļas 3.punkts

26.6. kredītlīniju līgumiem par pamatu patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtējumam ņem kredīta devēja paredzēto, patērētāju visbiežāk izmantoto situāciju;

26.7. nodrošinājums vai galvinieks ir tikai kredītrisku mazinošs faktors un neaizstāj patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanu;

26.8. nepiešķir kredītu patērētājam, ja rodas aizdomas vai vajadzēja rasties aizdomām, ka patērētājs nav sniedzis patiesu informāciju kredīta pieteikumā.

27. Kredīta devējs nosaka izsniegto kredītu uzraudzības kārtību¹⁰, nodrošinot savlaicīgu kredītu maksājumu kavējumu, īstermiņa kredītu pagarinājumu un to cēloņu identificēšanu, kā arī problēmu gadījumā godīgu un taisnīgu risinājumu piedāvāšanu patērētājiem, ņemot vērā patērētāju tiesības un intereses.

28. Kredītlīniju līgumiem vai citiem ilgtermiņa vai beztermiņa kredīta līgumiem, saskaņā ar kuriem patērētājs var izmantot piešķirto kredītlimitu visā līguma darbības laikā, īpaši līgumiem, kuru ietvaros patērētājs var vairākkārtīgi izņemt un atdot naudas līdzekļus pilnā vai daļējā apmērā piešķirtā kredītlimita ietvaros, kredīta devējs nodrošina regulāru patērētāja maksātspējas uzraudzību, nepieciešamības gadījumā veicot atkārtotu patērētāja maksātspējas pārbaudi.

¹⁰ 2011.gada 29.marta Ministru kabineta noteikumi Nr.245 "Noteikumi par speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai" 8.3.punkts

Ieteicamais maksimāli pieļaujamā kredīta maksājumu apmēra aprēķins

<i>Neto ienākumu apmērs¹¹pret valstī noteikto minimālās bruto algas apmēru</i>	<i>Maksimāli pieļaujamais kredītmaksājumu apmērs pret neto ienākumu apmēru</i>	<i>Papildus nosacījumi</i>
<i>Mazāks vai vienāds ar 0,7</i>	10 %	
<i>Lielāks par 0,7, bet mazāks vai vienāds ar 1</i>	20 %	
<i>Lielāks par 1, bet mazāks vai vienāds ar 3</i>	30 %	<i>patērētāja rīcībā ik mēnesi jāpaliek ne mazāk kā 80% no valstī noteiktās (bruto)min. algas</i>
<i>Lielāks par 3,0</i>	40 %	<i>patērētāja rīcībā ik mēnesi jāpaliek ne mazāk kā 80% no valstī noteiktās (bruto) min. algas var pieļaut lielāku apmēru, ja no pieejamās informācijas par patērētāja finansiālo stāvokli izriet, ka viņš var atļauties kredītmaksājumus, kas pārsniedz 40% no viņa ikmēneša ienākumu apmēra</i>

¹¹ Patērētāja neto ienākumus var noteikt aptuveni, atskaitot no bruto ienākumu summas 30%.

Pieļaujamā kredītmaksājumu apmēra aprēķina piemēri, kreditēšanas riska izvērtēšanai.

1.Piemērs.

Kredīta devējs izmanto VSAA izziņā sniegto informāciju, no kuras izriet, ka janvārī patērētāja bruto alga bijusi 605,00 EUR, februārī 615,00 EUR, martā 625,00 EUR, aprīlī 630,00 EUR, maijā 640,00 EUR, jūnijā 645,00 EUR. 2018.gadā valstī oficiāli noteiktā minimālā darba alga (bruto) bija 430,00 EUR.

1.solis - aprēķina patērētāja vidējo bruto darba algu par iesniegto periodu:

$$(605,00+615,00+625,00+630,00+640,00+645,00) / 6 = 626,67 \text{ EUR};$$

2.solis – nosaka aptuveno neto ienākumu apmēru:

$$626,67 \text{ EUR} - 30\% = 438,67 \text{ EUR};$$

3.solis – nosaka neto ienākumu apmēra attiecību pret valstī noteikto (bruto) minimālās algas apmēru:

$$438,67 \text{ EUR} / 430,00 \text{ EUR} = 1,02;$$

4.solis – no Vadlīniju 1.tabulas nolasa pieļaujamo kredītmaksājumu / neto ienākumu attiecību:

1,02 ir koeficients trešās grupas robežās (lielāks par viens, bet mazāks vai vienāds ar 3), līdz ar to pieļaujamā kredītmaksājumu / neto ienākumu attiecība ir 30%;

5.solis – aprēķina maksimāli pieļaujamo ikmēneša maksājumu limitu:

$$(\text{Patērētāja neto ienākumi}) \text{ 438,67 EUR} \times 30\% = \underline{\text{131,60 EUR}};$$

6.solis – aprēķina maksimāli pieļaujamo ikmēneša maksājumu limitu, vadoties arī no papildus nosacījuma (patērētāja rīcībā paliek ne mazāk kā 80% no valstī noteiktās (bruto) minimālās algas:

$$(\text{Patērētāja neto ienākumi}) \text{ 438,67 EUR} - (430,00 \text{ EUR} \times 80\%) = \underline{\text{94,67 EUR}};$$

7.solis – kredītriska samazināšanai jāizvēlas mazākais no lielumiem;

8.solis – jāatceras, ka iegūtais maksimāli pieļaujamais ikmēneša maksājumu limits ietver sevī no jauna piešķiramā kredīta ikmēneša maksājuma lielumu un uz doto brīdi aizņēmēja jau esošos ikmēneša kredītmaksājumus.

2. Piemērs.

Jānis vēlas paņemt 20 000 EUR lielu hipotekāro kredītu dzīvokļa remontam. Jānis saistību nodrošināšanai vēlas ieķīlāt kopējo ģimenes īpašumu. Vidējie Jāņa ikmēneša ienākumi pēc nodokļu nomaksas ir 700 EUR. Viņam šobrīd jau ir 2 patēriņa kredīti dažādās kredītiestādēs, kuru maksājumi mēnesī sastāda 30 EUR un 50 EUR. Jaunais kredīts paredz ikmēneša maksājumu 170 EUR apmērā. Līdz ar to Jāņa kopējie kredītmaksājumi nākotnē būs $30+50+170=250$ EUR jeb 36 % ($250/700 \times 100$) no Jāņa kopējiem neto ieņēmumiem mēnesī. Veicot Jāņa finansiālā stāvokļa analīzi atbilstoši šo Vadlīnijās norādītajam, kredīta devējs nonāk pie secinājuma, ka maksimāli pieļaujamā summa, ko Jānis pie savām jau esošajām saistībām var papildus uzņemt ir nevis 170 EUR, bet gan 130 EUR ($700 \text{ EUR} / 430 \text{ EUR} = 1,63$; $700 \text{ EUR} \times 30\% - (30+50 \text{ EUR})$). Jāņa mājsaimniecībā bez viņa paša ir vēl viens strādājošs ģimenes loceklis ar 550 EUR lielu algu pēc nodokļu nomaksas un 110 EUR kredītmaksājumu un viens apgādājamais. Līdz ar to kopējie 3 personu ģimenes neto ienākumi ir 1250 EUR, kopējie nākotnes kredītmaksājumi 360 EUR ($30+50+110+170$). Kredīta devējs aprēķina ikmēneša neto ienākumu summu uz katru ģimenes locekli, kas paliek pāri pēc nākotnes kredīta maksājumu veikšanas un nosaka vai tā nav mazāka par 40% - 80% no valstī noteiktās (bruto) minimālās algas apmēra ($(1250 \text{ EUR} - 360 \text{ EUR}) / 3 / 430 \text{ EUR} \times 100 = 69\%$ (ir robežās starp 40%-80%). Kredīta devējs aprēķina pieļaujamo kredītmaksājumu / ģimenes neto ienākumu attiecību un iegūst 29% ($360 \text{ EUR} / 1250 \text{ EUR} \times 100$). Taču tā ka mājsaimniecības kopējais neto ienākumu apmērs pret valstī noteikto trīs personu (bruto) minimālās algas apmēru ir $1250 \text{ EUR} / (430 \text{ EUR} \times 3) = 0,97$ no kuras izriet pieļaujamā kredītmaksājumu / ģimenes neto ienākumu attiecību 20%, tad kredītriska mazināšanai, vērtējot mājsaimniecības kopējos ienākumus, kredīta devējs piedāvā Jānim nosacījumus (samazināta aizdevuma pamatsumma, garāks aizdevuma atmaksas termiņš, zemāka procentu likme par aizdevuma izmantošanu) ar aprēķinu, lai ikmēneša maksājums hipotekārajam kredītam 170 EUR vietā būtu 60 EUR jeb par 90 EUR mazāks ($(30+50+110+60) / 1250 \text{ EUR} \times 100 = 20\%$).

Konkrētais piemērs norāda, ka piesaistot solidāro aizņēmēju vai galvinieku un vērtējot mājsaimniecības ienākumu un izdevumu kopsummu, ne visos gadījumos cerētais rezultāts var būt labāks.